

Türk gastroenterolojisinin gelişmesi

Prof. Dr. Ercüment
PALABIYIKOĞLU

“Pratisyen Gastroenterologların yetiştirilmesi”

Bütün dünyada olduğu gibi, sindirim sistemi hastalıkları memleketimizde de gayet yaygındır. Bu hususta memleketimizde yapılmış ciddi, kapsamlı ve güvenilir istatistiksel veriler olmakla beraber memleketimizdeki peptik ülser veya hepatitlerin veya sindirim sisteminin fonksiyonel hastalıklarının yüksek prevalansı bile bu alanın, bir uzmanlık dalı olarak kurulmasını sağlayabilecek nitelikte olduğu kabul edilebilir. Sağlık Bakanlığı'nın yıllık istatistiklerine göre, sindirim sistemi hastalıkları grubu, 17 gruptan oluşan bütün hastalık grupları arasında (% 12.3)'lük oran ile, Kadın-Doğum, gebelik gibi doğal ve fizyolojik bir hastalık grubundan (% 31.5) sonra en yüksek ikinci sırayı teşkil etmektedir. Sindirim sistemi hastalıkları grubunun önemini, yabancı memleketlerde ve kısmen de memleketimizde yapılan -Bölgesel- diğer istatistiksel verilerle de belirtmek, vurgulamak mümkündür. Bütün dünya bilimsel odaklarınca kabul edildiği gibi Peptik Ülser (PÜ) prevalansı % 5-10, Hepatit prevalansı, Orta Doğu ve Doğu'da daha fazla olmak üzere % 6-7, fonksiyonel sindirim sistemi hastalıkları, bütün sindirim sistemi hastalıklarının % 50'si kadardır. Bu sonuçları Türk toplumunun nüfusuna yansıtacak olursak ne kadar büyük bir hasta kitlesi ile, ne kadar büyük bir problem ile karşı karşıya olduğumuz kolaylıkla anlaşılabilir.

Sindirim sistemi hastalıklarının ne kadar büyük bir kütle ve ne kadar büyük bir sağlık problemi olmasına karşın halen memleketimizde mevcut sağlık teşkilatlarının ve sağlık personelinin bu kadar büyük bir problemi karşılayacak kapasitede olmadığı da bir gerçektir. Bu gerçeğin nedenlerini aşağıdaki paragraflarda kısmen de olsa mümkün olacaktır.

Halen yerleşmiş, kökleşmiş tıp fakültelerinde bile sindirim sistemi hastalıklarını doğru teşhis ve tedavi edebilecek, koruyucu tedbirleri alabilecek kapasitede yetenekli hekimlerin yetiştirilmesi mevcut eğitim programları nedeniyle mümkün olmamaktadır.

Alt yapıları, personel kadroları tamamlanmadan 2-3 öğretim üyesi ile açılan Tıp Fakültelerinden mezun edilen genç hekimlerin gastroenteroloji yönünden yeterli bilgiye ve kapasiteye ulaşması ise beklenemez. Buna rağmen bu genç fakat yeterli bilgiyle donatılmamış yüzlerce genç hekimin pratisyen olarak sağlık ocaklarına, uç hastanelere atamaları yapılmaktadır. Böylece bir çok yanlış uygulamalara, binlerce yetersiz, gereksiz hatta hastalara zararlı

---

reçetelerin piyasalara sürülmesine neden olmaktadır. Önemli sosyo-ekonomik sorunlar ortaya çıkmakta, hastalar zarar görmektedir. Bu uç sağlık teşkillerinde şifa bulamayan hastalar, şehirlerdeki hastanelere akın etmekte ve yığılmalara, yığınlıklara, yakınmalara neden olmaktadır. Hastalara zarar verilmektedir. Bilindiği gibi ilk öncelikli diktum zarar vermemektir. "Primum Nil Nocere", bu zararı yalnız tıbbi değil, aynı zamanda ekonomik zarar olarak ta düşünmemiz lazımdır.

Eğitim programlarındaki defektler nedeniyle muhtelif eğitim müesseselerinde yetişmekte olan İç Hastalıkları uzmanlarının da gastroenteroloji vakalarının teşhis ve tedavisinde yeterli bilgiye sahip olarak mezun oldukları söylenemez. Bu hususta üzerinde durulması gereken bir konudur.

Memleketimizdeki gastroenteroloji ile ilgili sorunların ne kadar büyük olduğunu ve bunların nedenlerini yukarıdaki paragraflarda kısmen de olsa özetlediğimizi kabul edebiliriz. Bu sorunların Türk halkının sağlığına ve Türk ekonomisine daha fazla zarar vermeden halledilmesi gereklidir. Bu hususta alınabilecek tedbirleri kısa ve uzun vadeli olarak (2) grupta incelemek mümkündür.

Uzun Vadeli Tedbirler

Tıp Fakültelerinin eğitim programları yeni baştan düzenlenmeli ve gastroenteroloji bilim dalının teorik ve pratik ders saatleri çoğaltılmalıdır.

Üniversite ve eğitim hastanelerinde gastroenteroloji bilim dalları açılmalı ve bağımsız anabilim dalı haline getirilmelidir.

Tıp Fakültelerinde yapılan gastroenteroloji eğitimi, gastroenteroloji klinik ve laboratuvarlarında yapılmalıdır.

Sağlık Bakanlığı ve üniversitelerin uzmanlaşmayı kısıtlayan önlemleri kaldırılmalıdır. Dünya uzmanlaşmaya doğru gitmektedir. Bu akıma karşı durulamaz. Uzmanlaşma teşvik edilmeli ve suni olarak yaratılan "kadrosuzluk" problemi halledilmelidir.

Kısa Vadeli Tedbirler

Tıp Fakültelerinden mezun olan hekimlerin tababet icrasında bulunabilmeleri için bir "Liyakat" sınavından geçirilmeleri ve ondan sonra sorumlu mevkilere getirilmeleri sağlanmalıdır.

Tıp Fakültelerinden mezun olan hekimler için en az 6 aylık kurslar açılarak "Uzman Pratisyenlik", bu arada pratisyen gastroenterologların yetiştirilmeleri sağlanmalıdır.

Bölge hastaneleri açılarak bunlara bağlı dispanserlerin (sağlık ocakları da olabilir) açılması, bu dispanserlerin Bölge Hastaneleri tarafından malzeme ve personel yönünden desteklenmeleri ve buralara bölge hastaneleri tarafından periyodik olarak uzmanların gönderilmeleri sağlanmalıdır. Bu şekilde hastaların hastane kapılarında yığılmaları önlenebilir.

Hekimlerin ve sağlık personelinin özlük haklarının iyileştirilmesi muhakkak sürette sağlanmalıdır.